

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Continens Armamentarium Seu Panoplima Spiritualem - Id est, Varia arma
& media ad omnis generis tentationes fortiter sustinendas, & feliciter
superandas, Ad Omnium Quidem Animarum

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1688

Tent. II. Ob Eloquentiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48377)

Auriga, causam esse, quòd macilenti nimis, & debiles sint; cùmque ego iterum subijcerem, cur adeò macri sint, cùm tamen currum integrum hordeo onustum vehant? respondit ille, vehere quidem illos hordeum, sed non propterea hoc illis in pabulum offerri. Hoc responso audito, occurrit mihi, quòd idem etiam aliquibus viris doctissimis eveniat, utpote qui & ipsi caput plurimis saluberrimis doctrinis refertum circumferunt, sed tamen interea in spiritu macilenti existunt, quia doctrinas tales non applicant sibi. Quæ quidem omnia cum tanta Spiritûs vehementia dixit, ut similitudo, quæ ab initio videbatur ridicula, post applicationem factam fletum excitârit.

§. II.

Tentatio II. ob Eloquentiam.

VIII. **C**hrystostomus Orator eloquentissimus, dum passim Populum ad audiendum Verbum Divinum ad se confluere advertit, & præterea conciones suas tum voce prolatas, tum typo commissas, mirè ubique deprædicari audit, non mediocres inde stimulos sentit, ad altiùs de se sentiendum, vanèque sibi in tanta laude & gloria complacendum. Quæritur, quomodo hos stimulos reprimere possit, ac debeat?

Responso.

IX. Primò sibi in memoriam revocet saluberrimam simul, & verissimam S. Pauli I. Cor. 3. sententiam: *Ego plantavi, Apollo rigavit, DEVS autem incrementum dedit. Itaque neque qui plantat, est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat DEVS.*

Cum ergo labores proximi causâ suscepti nihil aliud sint, quàm plantatio & rigatio, hæc autem ex se non efficiunt, id est, nihil efficere queant, nisi DEUS gratiam efficacem conferat audientibus ad executioni mandandam doctrinam in concione acceptam, facile apparet, nullum Concionatorem, etsi esset omnium hominum facundissimus, ullam habere superbiendi sèque super alios extollendi causam.

X. Secundò aliam quoque ejusdem D. Apostoli non minùs salubrem, veràmque sententiam 1. Cor. 13. prolatam in memoriam revocet: *Si linguam hominum loquar & Angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum velut as sonans, & cymbalum sonans.* In qua sententia duo offert media ad reprehendum superbiæ stimulum non parùm idonea. Quorum primum est, quòd, sicut sonus tubæ & cymbali non ipsis, utpote quæ ex se sonum edere non possunt, sed instanti, aut moventi adscribendus est, & verba, quæ Concionator profert, non ipsi, sed puro instrumento, sed DEO tanquam principali causæ adscribi, atque adedò illud Davidis ps. 113. utique debeat: *Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.* Alterum est, quòd sicut Cymbalum, dum ad elevationem pulsatur, omnes autem præteritosque præsentibus ad pectus pulsandum, & varios virtutum actus eliciendos movet, nec tamen quisquam propterea illud laude dignum judicat, ita nec Concionator fructum, quem facit suis concionibus, adscribere debeat, ut qui excitet duntaxat Auditorem ad varios actus virtutum.

XI. Tertiò eidem narret, quid S. Dorotheus Discipulo suo Dositheo querenti, quòd perpetuò incideret

ad vanam gloriam ex officio Infirmarij tam bene administrato capiendam, responderit, admonens, ut, ubi se à tali tentatione titillari adverterit, mox sibi dicat: Mi Dosithee, tu quidem bonus es Infirmarius, non tamen propterea bonus Religiosus. Idem ergo & sibi dicat Concionator, & facillè omnem vanæ gloriæ impetum reprimet. *Certè adveniente die judicij, non queretur à nobis, quid legimus, sed quid fecimus: nec quàm bene diximus, sed quàm religiosè vivimus,* inquit rectè Thomas Kemp, l. 1. c. 3.

XII. Quartò ostendat illi, quòd, etiamsi ab omnibus hominibus, qui fuerunt, sunt, & erunt, plenis buccis summè deprædicaretur, nec hilo tamen melior esset, quàm quivis minimus Rusticus aut Mendicus, qui omni ejusmodi laude caret; cùm, teste David ps. 44. Omnis gloria Filix Regis ab intus sit; omnis autem Eloquentia, aliàque similia dona extrinseca, id est, nullam per se bonitatem conducentem ad finem supernaturalem habentia sint, atque aded nec laudem propriè aut æstimationem habeant, nisi per intentionem bonam ad finem supernaturalem ordinentur, sicque & ipsa bonitatem ab ipso accipiant.

§. III.

Tentatio III. ob pulchritudinem Corporis.

XIII. **S**usanna Nobilis Domicella eximiâ corporis pulchritudine prædita, advertens, formæ suæ elegantiam raram non tantùm passim ab omnibus deprædicari, sed ob eandem etiam se à quamplurimis in conjugem expeti, confitetur, se sæpius gravissimas superbix tentationes hac de causa passam fuisse, &

I §

etiam-